

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Juledag – 25. desember 2013

Prekentekest: Joh 1, 1 – 14

Lesetekst I: Ordspr 8, 1 – 2; 22 – 31

Lesetekst II: Hebr 1, 1 – 6

Prolog hører med til julefesten

Med jul følger også julefester. Det har blitt noen slike opp gjennom årene. Av og til, for å gi julefesten preg av høytid og fest, ble den innledet med en prolog. Det er vel ikke så mange av disse prologene som vil få plass i litteraturhistorien, når den skal skrives. Men de hadde sin funksjon og sitt budskap der og da.

Teksten for juledag er en prolog. Den har forsvart sin plass i historien i nesten 2000 år. Den har ikke tapt seg, hverken i form eller innhold. Dens budskap er faktisk like aktuelt i dag som det var da den første gang ble skrevet og lest, for ikke å si opplest.

I begynnelsen...

Johannesprologen innledes med disse ordene som fører oss tilbake til Bibelens skapelsesberetning. Det er noe absolutt med dette. En gang ble denne verden skapt. En gang begynte tiden å løpe.

Men teksten vår, og skapelsesberetningen i 1 Mos 1, forteller oss at det var noe som var før tiden. Skaperen var til.

Johannes uttrykker det slik: «I begynnelsen var Ordet.-» Noe var. Da vår tilværelse skulle formes og bli til, måtte nødvendigvis Skaperen være der. Ingenting, av alt som er til, har blitt til ved en tilfeldighet. Det står en Skaper bak.

Ordet

Det greske ordet *logos* brukes som betegnelse på det eller den som var fra begynnelsen. *Logos* oversettes med Ordet. Sammenhengen her viser oss at dette ikke først og fremst er et diffust filosofisk begrep. Her er det snakk om Jesus.

Johannes ønsker med sin juleprolog å fokusere på hvem Jesus er og hvorfor han kom til jorden. Når han bruker dette begrepet her, kan det være lett å assosiere med gresk filosofi og tankegang. Der er *logos* et sentralt begrep, forstått som et religiøst livsprinsipp. Hos Johannes presenteres *logos* som en person. Dermed blir ikke gresk filosofi en god innfallsvinkel til å trenge dypere inn i begrepet.

Johannes bruker begrepet nærmest som et kommunikasjonsmiddel. Han knytter budskapet sitt til ord og begrep som var kjent i gresk sammenheng, men han gir det et nytt innhold.

Visdommen

For å få en dypere og rikere forståelse av *logos*, må vi se etter tilknytningspunkter i jødisk sammenheng, og i den forbindelse først og fremst i Det gamle testamentet.

Salme 33,6 framstiller Ordet som det middel alt blir skapt ved. Interessant er det også å lese om at Ordet blir sendt ut fra Gud og at det skaper liv, Salme 107,20.

Vi kommer ikke utenom Ordspr 8,1ff i denne sammenheng. Dette kapitlet, som forøvrig er en av dagens lesetekster, taler om Visdommen. I vers 30 er det byggmester Visdom som er i fokus, han som var med i selve oppbyggingen av tilværelsen, skapelsen. Mot slutten av kapitlet sies det at den som finner Visdommen, «finner livet og får velvilje hos Gud» (v35). I den forrige bibeloversettelse sto det at han «finner nåde hos Gud».

Sammenhengen med prologen til Johannes blir svært sterk. Likevel kommer også Johannes med noe helt nytt, noe som bryter radikalt med gresk forestilling og som ikke er innlysende i en gammeltestamentlig sammenheng heller: Han som var hos Gud og som var Gud, Ordet, blir menneske (v.14). Gud blir kjøtt og blod i Jesus. Han inkarneres.

En ny begynnelse

Johannesprologen handler ikke bare om den første begynnelse, skapelsen. Den handler ikke minst om den nye begynnelse. Det som Gud skapte ved Ordet, ble ødelagt ved at det skapte gjorde opprør mot Skaperen. Synden, og med den mørket og død, kom inn i verden.

Jesus omtales som «det sanne lys» (v. 9). Han kom til verden for å gi oss mennesker lyset tilbake. Det lyset som kan lyse opp slik at vi finner tilbake til samfunnet med Gud, Skaperen.

I Jesus er også livet (v.4), det nye Livet. Å komme inn i livssamfunnet med Han og med Gud er å bli født på ny, av Gud (v.13). Jfr. Johs. 3,3-6

Den nye begynnelse består først og fremst i at Gud, ved Jesus, kom ned til oss mennesker og «tok bolig blant oss,-» (v.14). Gud har tatt initiativet til denne nye skapelse.

Så ønsker Gud å nå inn til den enkelte av oss med sin nyskapende kraft, slik det uttrykkes i v.12:

«Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.»

God jul!

Odd Bjarne Skogestad

Misjonsssekretær i Den Norske Israelmisjon (Bergen krets), samtidig varaordfører i Fjell kommune, Hordaland. Tidligere mange års ansettelse ved Bibelskolen Bildøy.

oddbjarne@israelmisjonen.no